

Keuzedeel mbo

Ontwikkelingsgericht werken in de VVE

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0388

Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport
Gevalideerd door: Sectorkamer Zorg, welzijn en sport
Op: 26-11-2015

1. Algemene informatie

D1: Ontwikkelingsgericht werken in de VVE

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Dit keuzedeel biedt een verdieping van de vakkennis en vaardigheden met betrekking tot ontwikkelingsgericht werken en is specifiek gericht op de voorschoolse educatie, voor kinderen van 2,5 tot 4 jaar. Er zijn verschillende erkende programma's voor VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie), waarin op gestructureerde en samenhangende wijze de ontwikkeling wordt gestimuleerd op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.

Voor uitvoering van VVE-activiteiten (Voor- en Vroegschoolse Educatie) is door de G37 een taalnorm gesteld, die alom navolging krijgt. Voor de beroepsbeoefenaar in de VVE is een mondelinge taalvaardigheid Nederlands op niveau 3F vereist, zowel voor luisteren, gesprekken voeren als voor spreken. Ook voor lezen van teksten (zowel zakelijke als fictionele, narratieve als literaire) is niveau 3F vereist.

Wanneer een student niet kan aantonen Nederlands op 3F te beheersen, dan zal de student in aanvulling op het keuzedeel Ontwikkelingsgericht werken in de VVE, keuzedeel Nederlands 3F (480 uur) moeten volgen, of op een alternatieve manier dit taalniveau dienen te verwerven.

Om als beroepskracht te kunnen worden ingezet in de VVE wordt vaak ook training in een specifiek erkend VVE programma gevraagd. Dit keuzedeel bevat al een aantal onderdelen uit deze programmatrainingen voor de VVE, zodat een student daarvoor mogelijk vrijstelling kan verkrijgen.

Relevantie van het keuzedeel

Dit keuzedeel is een verdieping van de kwalificatie Pedagogisch medewerker kinderopvang met betrekking tot het stimuleren van de ontwikkeling van het jonge kind, met name op het gebied van taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek.

Om binnen de VVE te kunnen werken moet de gekwalificeerd pedagogisch medewerker aan kunnen tonen een specifieke programmatraining VVE te hebben gevolgd. Het keuzedeel Ontwikkelingsgericht werken in de VVE biedt de student onderdelen die ook in VVE programmatrainingen aan bod komen, waardoor de student mogelijk vrijstellingen kan verkrijgen.

Beschrijving van het keuzedeel

Het keuzedeel Ontwikkelingsgericht werken in de VVE gaat in op achtergrond, doelstellingen en werkwijze van de VVE. Centraal staat het stimuleren van de brede ontwikkeling van jonge kinderen (2-4 jaar). In de VVE wordt daarvoor gewerkt met diverse erkende, integrale programma's waarin verschillende ontwikkelingsdomeinen op gestructureerde en samenhangende wijze gestimuleerd worden: taal, rekenen, sociaal-emotionele ontwikkeling en motoriek. Deze programma's komen aan bod. Veel aandacht gaat uit naar de taalontwikkeling van het jonge kind. Ook is er aandacht voor het stimuleren van de betrokkenheid van ouders.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

2. Uitwerking

D1-K1: Werkt ontwikkelingsgericht in de voorschoolse educatie

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt in een kindercentrum of peuterspeelzaal aan het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar. Ze werkt op basis van een erkend VVE-programma waardoor haar werkzaamheden gestructureerd zijn. Het werken met jonge kinderen maakt echter dat het werk hectisch is en weinig voorspelbaar qua verloop. Bij de kinderen waarmee de beginnend beroepsbeoefenaar werkt kan sprake zijn van diverse achterstanden in ontwikkeling, wat de werkzaamheden meer complex maakt. Ook het betrekken van de ouders, met mogelijk zeer diverse achtergronden, kan gecompliceerd zijn. De beginnend beroepsbeoefenaar beschikt over brede en specialistische kennis en vaardigheden om een kind gericht te begeleiden en te stimuleren in zijn ontwikkeling, zijn taal-denkontwikkeling in het bijzonder. De kwaliteit van de interacties die zij heeft met de kinderen in de groep is in grote mate bepalend voor de resultaten die ze met hen behaalt.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De pedagogisch medewerker kinderopvang is verantwoordelijk voor een zelfstandige en goede uitvoering van de taken uit haar takenpakket. Ze werkt in een team onder regie en (eind)verantwoordelijkheid van een leidinggevende. De taken op het gebied van de voorschoolse educatie voert ze doorgaans uit onder regie van een deskundige collega die verantwoordelijk is voor de voorschoolse en soms ook de vroegschoolse educatie. Bij ingewikkelde vraagstukken of situaties kan zij terugvallen op het team, de leidinggevende of de verantwoordelijke functionaris voor VVE.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van de sociale context bij VVE (2e taalverwerving, sociaal-economische achtergrond, leefomgeving/buurt)
  - heeft kennis van doorgaande leerlijnen (ketenregie)
  - heeft kennis van inhoud en belang van (SLO) doelen voor het jonge kind
  - heeft brede en specialistische kennis van de 'reguliere' taalontwikkeling
  - heeft brede en specialistische kennis van erkende VVE methodieken (doelstelling, aanpak, inhoud, resultaten) en hun onderlinge overeenkomsten en verschillen
  - heeft brede en specialistische kennis van spel-, speel- en ontwikkelingsmaterialen om de ontwikkeling op het gebied van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling doelgericht te stimuleren
  - heeft brede en specialistische kennis van mogelijkheden van ontwikkelingsstimulering van het jonge kind
  - heeft kennis van zelfsturing bij kinderen (2-4 jaar)
  - heeft brede en specialistische kennis van en inzicht in belang en waarde van haar inbreng voor de ontwikkeling van het kind
  - heeft kennis van belang en mogelijke resultaten van opbrengstgericht werken
  - heeft kennis van belang en noodzaak van verzamelen en registreren van (ontwikkelings-) gegevens
  - heeft kennis van de invloed van meertaligheid op de ontwikkeling van een kind
  - heeft kennis van taalverwerving bij meertaligheid
  - heeft kennis van het functioneren van het kindere brein en de consequenties daarvan voor het aanbieden van ontwikkelingsgerichte activiteiten en de leeromgeving
  - heeft kennis van het ondersteunen van beginnende 'literacy' bij kinderen
  - heeft kennis van het ondersteunen van beginnende rekenvaardigheden bij kinderen
  - heeft kennis van de mogelijkheden en risico's van multimedieagebruik bij de ontwikkeling van jonge kinderen
-
- kan een erkende VVE-aanpak in de praktijk herkennen
  - kan laaggeletterdheid bij ouders/opvoeders signaleren
  - kan ontwikkelingsgerichte (spel)activiteiten leiden en begeleiden
  - kan ouders betrekken bij de ontwikkeling van hun kind(eren)
  - kan realistische ontwikkelingsdoelen formuleren

D1-K1-W1: Oriënteert zich op de situatie en achtergrond van de voorschoolse educatie

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar bereidt zich voor op haar taken binnen de voorschoolse educatie door zich te oriënteren op de uitvoering van VVE in de organisatie en de achtergrond van de doelgroep. Ze stelt zich op de hoogte van:

- de uitgangspunten en missie van kindercentrum/peuterspeelzaal
- de doelstellingen binnen de organisatie van ontwikkelingsgericht werken en de gebruikte VVE methode
- de doelgroep VVE-kinderen en hun ouders
- de aanpak van ontwikkelingsgericht werken en VVE in het kindercentrum/de peuterspeelzaal

D1-K1-W1: Oriënteert zich op de situatie en achtergrond van de voorschoolse educatie

- de organisatie en werkwijze van ontwikkelingsgericht werken en VVE in het kindercentrum/de peuterspeelzaal
  - de afstemming op de vroegschoolse educatie
  - de ondersteuningsplannen van de betreffende kinderen in de groep.
- Ze bespreekt haar bevindingen met de betrokken functionaris in de organisatie.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een volledig beeld van de situatie, uitgangspunten en achtergrond waarin ontwikkelingsgericht werken en de voorschoolse educatie plaatsvinden.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- past doelbewust verschillende manieren van informatieverzameling toe (observeren, gesprekken voeren, lezen);
- beoordeelt de informatie adequaat op waarde voor zichzelf en anderen;
- licht op doeltreffende wijze de doelstellingen van en de keuze voor de betreffende VVE-methode(n) toe;
- verwoordt beknopt de essentie van de betreffende ondersteuningsplannen;
- gaat integer om met vertrouwelijke informatie.

De onderliggende competenties zijn: Ethisch en integer handelen, Formuleren en rapporteren, Onderzoeken, Analyseren

D1-K1-W2: Grijpt en creëert kansen voor ontwikkeling

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar signaleert in de dagelijkse gang van zaken kansen voor de taal-, reken-, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling en grijpt deze aan om de ontwikkeling van het kind/de kinderen te stimuleren, met name tijdens dagelijkse bezigheden en vrij spel. Daarbij benoemt ze doorlopend wat zij ziet en doet en interenieert ze doelgericht op datgene wat ze ziet en wat nodig is voor het kind. Wanneer van toepassing bespreekt ze gedragalternatieven met het kind/de kinderen. Ze creëert kansen voor ontwikkeling door het aanbieden van gerichte activiteiten passend bij ontwikkelingsgericht werken/de VVE-methode en in overleg met de verantwoordelijk collega. Ze bereidt deze activiteiten voor en zorgt ervoor dat geschikte materialen en middelen aanwezig zijn en dat er is afgestemd met collega's en ouders (indien van toepassing). Ze voert de activiteit uit en past daarbij interactievaardigheden toe. Ze bevordert zelfsturing van kinderen en geeft hen de ruimte om een eigen invulling aan de activiteit te geven.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft kansen gegrepen om de ontwikkeling van het kind te stimuleren. De doelgerichte activiteiten hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van het kind/de kinderen.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- toont aandacht, interesse en begrip voor het kind/de kinderen;
- zet interactievaardigheden adequaat, veel en vaak in;
- interenieert effectief en veelvuldig, onder andere door direct constructieve feedback te geven op de situatie, het gedrag en taalgebruik van het kind/de kinderen.
- stelt realistische doelen voor de doelgerichte activiteiten;
- geeft het kind/de kinderen ruimte om zich te uiten;
- stemt tijdig en zorgvuldig af met betrokkene(n);
- zet materialen en middelen effectief en creatief in ten behoeve van de ontwikkeling van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind/de kinderen;
- stuurt bij wanneer nodig.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Plannen en organiseren

D1-K1-W3: Volgt de ontwikkeling en legt deze vast

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar informeert de verantwoordelijke collega over haar bevindingen ten aanzien van de ontwikkeling van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling van een of meer kinderen en bespreekt met hem/haar nieuwe doelen voor het betreffende kind/de betreffende kinderen. Ze maakt afspraken met de verantwoordelijke collega over het observeren van een of meer kinderen en over de periode en frequentie waarin dat zal gebeuren. Ze observeert het kind/de kinderen, legt haar bevindingen vast en koppelt haar bevindingen terug. Ze evalueert samen met de verantwoordelijke collega de ontwikkeling van het betreffende kind/de betreffende groep. Ze maakt afspraken over het vastleggen van gegevens en voert deze in voorkomende situaties zelf uit.

Resultaat

De ontwikkeling van het kind is geobserveerd overeenkomstig de afspraken en de verkregen gegevens zijn vastgelegd. Nieuwe ontwikkelingsdoelen voor het kind zijn besproken en vastgelegd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- observeert en registreert volgens afspraak de ontwikkeling van taal, rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling van een of meer kinderen;
- observeert methodisch, zorgvuldig en geconcentreerd;
- registreert nauwgezet waargenomen gedrag (interpreteert niet);
- analyseert de verkregen gegevens effectief in het licht van de ontwikkeling van het kind;
- brengt haar bevindingen duidelijk, eenduidig en kernachtig over.

De onderliggende competenties zijn: Formuleren en rapporteren, Vakdeskundigheid toepassen, Analyseren, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W4: Werkt aan ouderbetrokkenheid

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar informeert de ouders regelmatig over de taal-, reken-, motorische en sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren) alsook over de ontwikkelingsgerichte activiteiten die zijn aangeboden. Ze verzamelt informatie over de inzichten van de ouders ten aanzien van de ontwikkeling van het kind. Ze toont betrokkenheid bij ouders en kind en motiveert en faciliteert ouders om thuis ook te werken aan het stimuleren van de ontwikkeling van het kind. Ze geeft concrete tips in lijn met ontwikkelingsgericht werken/de VVE activiteiten en doet – zo mogelijk – concrete voorstellen om opdrachten ook thuis uit te voeren. Ze informeert bij de ouders hoe de uitvoering van de tips/opdrachten is verlopen en vraagt en geeft feedback aan de ouders. Ze draagt bij aan de organisatie van informatiebijeenkomsten/voorlichtingsavonden voor ouders en werkt daarbij samen met collega's.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft ouders betrokken bij de ontwikkeling van hun kind(eren) en heeft hen gemotiveerd om daarin een stimulerende rol te spelen. Ze heeft een bijdrage geleverd aan de organisatie van bijeenkomsten voor ouders.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- deelt actief kennis en ervaring met ouders;
- stemt haar handelen effectief af op het ouderbeleid in de organisatie;
- geeft ouders passend advies, afgestemd op de (thuis)situatie van het kind;
- geeft ouders constructieve feedback en passende gedragsalternatieven;
- stemt effectief af met collega's.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen